

ЛАКОНІЧНО

ДЖАНМУХАММЕД
(ЕДІП ЕФЕНДІ)
■
СЕФЕРНАМЕ
ТОГАЙБЕЙ

Харків
«ФОЛІО»
2025

**«Поема про похід»
Богдана Хмельницького
і Кримського хана
на поляків у 1648 році**

Надійшла з Ерделю звістка:
Схибнули поляки словом.
«Що нам Крим?» І чинш негують.
Мов, «абихто ханом зветься».

[Джанмухаммед (Едіп Ефенді)]

Парубок камчу тримає,
Честолюбство осягає.
Гей, збирайтеся, сміливці!
Покажіть себе у бійці.

[Сефернаме]

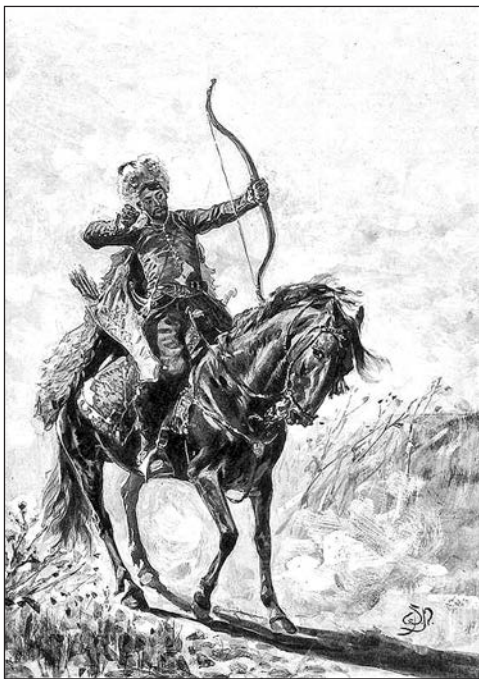
Підкувати варто коней,
Стріли змастити і зброю,
Сідла глянути. І м'ясо
Слід засмажити з запасом.

[Джанмухаммед (Едіп Ефенді)]

Кримський татарин. Таблиця 84 з «Колекції
ста гравюр, що представляють різні народи
Леванту» Шарля де Ферріоля,
гравюра Філіпа Сімонно, 1707–1708 рр.

[Сефернаме]

Татарський лучник.
Художник Вацлав Павлишак, бл. 1900 р.

[Джанмухаммед (Едіп Ефенді)]

Стінні шаблі треба зняти,
Нагострити леза надто.
Якщо буде ніж блищати,
Не дасть й тобі потухати.

[*Сефернаме*]

Повісь на облуки мотузку,
Новий аркан кинь на огузку,
Шкіряний візьми амулет —
На шию коневі оберег.

[Джанмухаммед (Едіп Ефенді)]

Як слід годуймо бойового,
Чотирирічний кінь — то воїн.
Кінь жирний в битву не піде,
На полі бою підведе.

[Сефернаме]

Кримськотатарський вершник.
Гравюра Абрахама де Брюїна, 1576 р.

[Джанмухаммед (Едіп Ефенді)]

Свій одяг двічі перевір,
А також головний убір.
В дорозі матері не буде,
Ніхто для тебе не здобуде.

Зміст

Сефернаме

Вступ	5
«Поема про похід» Богдана Хмельницького і Кримського хана на поляків у 1648 році	21

Тогайбей

Вступ	53
Тогайбей (<i>уривки</i>)	24